

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Vreemdelingenzaken**
Directie Migratiebeleid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksverheid.nl/venj

Ons kenmerk
474369

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 5 maart 2014
Onderwerp Aanbieding vooronderzoek naar oneigenlijk gebruik Verblijfsregeling
Mensenhandel

Met deze brief bied ik u het rapport *Vooronderzoek oneigenlijk gebruik
Verblijfsregeling Menschenhandel* aan.

Dit onderzoek is toegezegd door de toenmalige minister voor Immigratie,
Integratie en Asiel in zijn brief van 21 juni 2012¹ naar aanleiding van het debat
met uw Kamer op 12 juni 2012 over het bericht dat mensenhandel fors was
toegenomen. In mijn brief van 17 december 2012² heb ik u geïnformeerd over de
aanpak van dit onderzoek.

Achtergrond

Tijdens het debat op 12 juni 2012 stond een van de maatregelen centraal die het
vorige kabinet bij brief van 15 november 2011 had aangekondigd om oneigenlijk
gebruik van de verblijfsregeling voor slachtoffers mensenhandel tegen te gaan.
Dit betrof het voornemen om de bedenktijd niet meer aan te bieden aan
(mogelijke) slachtoffers die al langer dan drie maanden uit de
mensenhandelsituatie zijn. Dit voornemen was gebaseerd op het feit dat de
bedenktijd ook wordt aangeboden aan personen die in het verleden slachtoffer
waren van mensenhandel. Personen die in het verleden slachtoffer waren van
mensenhandelaren hebben deze bedenktijd in principe al gehad en kunnen
desgewenst meteen aangifte doen of medewerking verlenen.³ De voorgestelde
maatregel was niet alleen bedoeld om onnodig gebruik van de bedenktijd tegen te
gaan, maar ook om onnodig gebruik van de opvang te bestrijden.

Signalen

In genoemd debat is uitvoerig gesproken over de signalen van oneigenlijk gebruik
van de Verblijfsregeling mensenhandel en de (on)mogelijkheid om dit te
onderbouwen met cijfers.

Er zijn onder het vorige kabinet verschillende pogingen ondernomen -zowel door
de betrokken departementen als door de Nationaal Rapporteur Menschenhandel⁴-
om de signalen van oneigenlijk gebruik nader te onderbouwen, maar die hebben
nooit kwantitatieve gegevens over het oneigenlijk gebruik opgeleverd.

¹ Kamerstukken II, vergaderjaar 2011-2012, 28 638, nr. 89.

² Kamerstukken II, vergaderjaar 2012-2013, 28 638, nr. 95.

³ Kamerstukken II, vergaderjaar 2011-2012, 28 638, nr. 78.

⁴ Zevende rapportage van de Nationaal Rapporteur, p.187 ev..

Ten slotte heeft de (toenmalige) minister in zijn brief van 21 juni 2012 het onderzoek naar oneigenlijk gebruik van de Verblijfsregeling mensenhandel toegezegd en in afwachting van de uitkomst daarvan zou de maatregel betreffende de bedenktijd worden aangehouden.

**Directoraat-Generaal
Vreemdelingenzaken**
Directie Migratiebeleid

Datum
5 maart 2014

Ons kenmerk
474369

Uitkomsten onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd door Regioplan Beleidsonderzoek, in opdracht van het WODC, gedurende de periode van 1 maart 2013 tot 28 november 2013. In dit onderzoek is nagegaan of het überhaupt mogelijk is om met een representatief en kwantitatief onderzoek de omvang van oneigenlijk gebruik te berekenen of te schatten.

Op basis van vijftien verkennende interviews met relevante partijen (politie, Openbaar Ministerie, de Immigratie en Naturalisatiedienst, de Dienst Terugkeer en Vertrek, categorale opvanginstellingen en de Politieacademie) zijn indicatoren geïnventariseerd die eventueel zouden kunnen duiden op mogelijk oneigenlijk gebruik. Deze indicatoren zijn op twee manieren gevalideerd, ten eerste door deze in kaart te brengen voor mensenhandel zaken (N=40) en ten tweede door deze indicatoren voor te leggen aan twee focusgroepen (enerzijds de hulpverlening/ het slachtoffer en anderzijds de opsporing en het verblijf). Zowel na de eerste als na de tweede validatie bleek het niet mogelijk een schattingsmodel te maken. De onderzoekers concluderen dat het niet mogelijk is een representatief en kwantitatief onderzoek te doen om de mate van oneigenlijk gebruik van de verblijfsregeling mensenhandel vast te stellen. Wel doen de onderzoekers enkele suggesties voor vervolgonderzoek. Dit zijn suggesties waarmee op lange termijn enigszins zicht kan worden gekregen op oneigenlijk gebruik.

Beleidsreactie

Het blijkt niet mogelijk om kwantitatief en representatief onderzoek te doen naar oneigenlijk gebruik van de Verblijfsregeling mensenhandel. Dit neemt niet weg dat ik de suggestie van de onderzoekers om op langere termijn meer zicht te krijgen op oneigenlijk gebruik wil betrekken bij de reeds in gang gezette trajecten. Dit geldt evenzo voor een beslissing op de aangehouden maatregel om de bedenktijd niet meer aan te bieden aan (mogelijke) slachtoffers die al langer dan drie maanden uit de mensenhandelsituatie zijn. Het gaat dan om de volgende trajecten:

Landenvergelijkend onderzoek WODC en pilot kansloze aangiften

Vorig jaar is het WODC landenvergelijkend onderzoek afgerond naar de Verblijfsregeling mensenhandel in het Verenigd Koninkrijk, België en Italië. Daarnaast wordt de pilot "Kansloze aangiften mensenhandel" op dit moment geëvalueerd en zal binnenkort een rapportage verschijnen. De uitkomsten van deze onderzoeken zijn mede bepalend voor het antwoord op de vraag of de aanpassing van de Verblijfsregeling mensenhandel (op onderdelen) wenselijk is. Hierbij betrek ik ook de aangehouden maatregel om de bedenktijd niet meer aan te bieden aan (mogelijke) slachtoffers die al langer dan drie maanden uit de mensenhandel situatie zijn.

Nationaal verwijzingsmechanisme

Zoals ik heb aangegeven in de kabinetsreactie -die op 24 oktober jl. naar uw Kamer is gestuurd- is een interdepartementaal project van start gegaan om te komen tot een Nationaal Verwijzingsmechanisme voor slachtoffers

mensenhandel.⁵ Een Nationaal Verwijzingsmechanisme is –kortgezegd- een wegwijzer of raamwerk waarin is aangegeven hoe de verschillende ketenpartners van zowel de zijde van de overheid (OM, politie, lokaal bestuur, KMar, Inspectie SZW, IND, COA, jeugdzorg, UWV, Slachtofferhulp NL, Veiligheidshuizen etc.) als van de zijde van maatschappelijke organisaties (vrouwenopvang, Comensha etc.) handelen om slachtoffers van mensenhandel te identificeren, ondersteunen en indien nodig op te vangen. Het Nationaal Verwijzingsmechanisme is daarmee bij uitstek een instrument voor het meer centraliseren en stroomlijnen van procedures en regelingen én het in beeld krijgen van concrete verbeterpunten.

Uw Kamer zal in het voorjaar van 2014 een brief ontvangen met de uitkomsten van deze trajecten.

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

F. Teeven

**Directoraat-Generaal
Vreemdelingenzaken**
Directie Migratiebeleid

Datum
5 maart 2014

Ons kenmerk
474369

⁵ Kamerstukken II, 28 638, vergaderjaar 2013- 2014, nr. 104.